

для відправлення культу, тобто церемоніальних речей. С.С. Бессонова, досліджуючи "конус" із Братолюбівського кургану, за її словами, "...не заглиблюючись у питання про його призначення", дійшла висновку, що предмет сприймали як магичну річ, яку використовували "у містичних (військових) ритуалах" [Бессонова, Витрик, 2006, с. 61].

До вивчення виробів шоломоподібних та у вигляді зрізаного конусу прилучалося багато науковців, але жодна гіпотеза про призначення "великих ворварок" не знайшла незаперечного визнання. Можливо, це слід пояснити їх багатозначністю і у практичному, і у семантичному планах. Запропонована інтерпретація деяких "ворварок" як декоративних деталей головних уборів скіфських воїнів є ще однією версією використання цих предметів.

1. Артамонов М. И. Сокровища скифских курганов в собрании Государственного Эрмитажа. — Л.-Прага, 1964. — 121 с.
2. Бессонова С. С., Витрик И. С. Композиция изображения на золотом "конусе" из Братолюбовского кургана // Музейні читання: Мат. наукової конференції "Ювелірне мистецтво — погляд крізь віки". — К., 2006. — С. 52–64.
3. Богатырев П. Г. Вопросы теории народного искусства. — М., 1971. — 350 с.
4. Болтрик Ю. В. Большие золотые ворварки у скифов // Мир Ольвии. Памятник исследователю и исследование памятника. К 90-летию Л.М.Славина. — К., 1996. — С. 104–109.
5. Брун В., Тильне М. История костюма от древности до нового времени. — М., 2001. — 464 с.
6. Галанина Л. К. Келермесские курганы. — М., 1997. — 362 с.
7. Золота скарбница України. — К., 1999. — 208 с.
8. Ильинская В. А. Скифские курганы около г. Борисполя // СА — 1966. — № 3 — С. 145–158.
9. Клочко Л. С. Чоловічі головні убори на землях Скіфії // Епоха раннього заліза: Сборник научных трудов к 60-летию С.А. Скорого. — Киев-Полтава, 2009. — С. 167 — 183.
10. Лесков А. М. Богатое скифское погребение из Восточного Крыма // СА — 1968. — №1. — С. 47–162.
11. Музей історичних коштовностей України. Альбом. — К., 2004. — 464 с.
12. Полосьмак Н. В., Баркова Л. Л. Костюм и текстиль пазырыкцев Алтая (IV — III вв. до н.э.). — Новосибирск, 2005. — 232 с.
13. Раевский Д. С. Очерки идеологии скифо-сакских племен. — М., 1977. — 216 с.
14. Рябова В. О., Черняков І. Т. Призначення та походження "великих скіфських ворварок" // Музейні читання: Мат. наук. конференції "Ювелірне мистецтво — погляд крізь віки". — К., 2002. — С. 41–61.
15. Тереножкин А. И., Мозолевский Б. Н. Мелитопольский курган. — К., 1988. — 264 с.
16. Яценко С. А. Костюм Древней Евразии (ираноязычные народы). — М., 2006. — 664 с.

Музейні екскурсії в інтернет-просторі

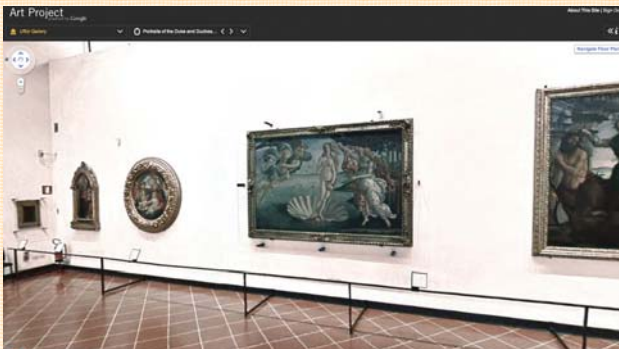
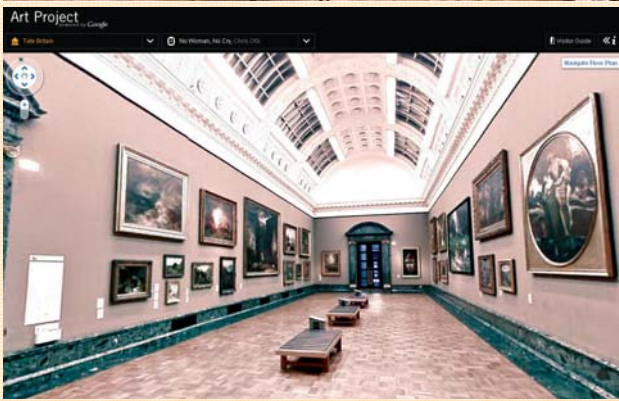
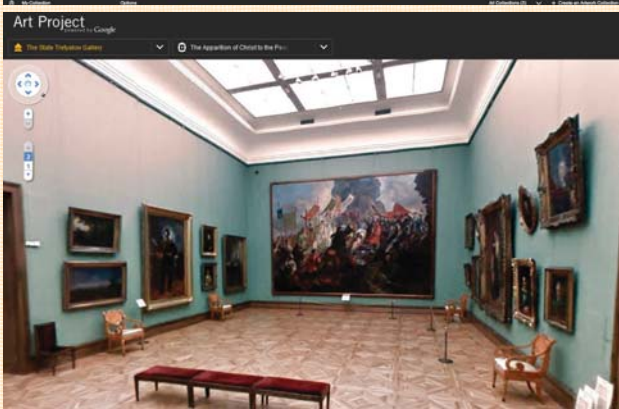
Компанія Google та 17 найвідоміших музеїв світу започаткували масштабний художній проект Artproject, завдяки якому з'явилася можливість з будь-якої точки планети за допомогою Інтернету потрапити до музейних залів та роздивитися мистецькі твори у безпрецедентно високому дозволі. Google Art Project дозволяє відвідати кращі музеї світу абсолютно безкоштовно, більш того, навіть не залишаючи власної квартири.

Лондонська галерея Tate, мадридський музей Тіссена-Борнеміси, Нью-Йоркський Метрополітен-музей, паризький Версаль, а також два російські музеї — Державний Ермітаж та Держав-

на Третьяковська галерея (ДТГ) — лише деякі з учасників проекту, що поєднали свої колекції з технологіями Google. До речі, Версаль став єдиним французьким музеєм, що потрапив до цього списку.

Artproject — це тисячі картин, розміщених в інтернет-просторі та 385 музейних залів, що зняті в панорамній (360 градусів) технології, яка використана й для відомого сервіса Google Maps Street View, де надано можливість віртуально мандрувати вулицями всього світу.

Як розповів на презентації в лондонській Tate Britain віце-президент з розробок Google Нельсон Маттос, проект не переслідує комерційних

цілей і не приносить компанії прибутків. “Ця робота співпадає з нашими філософськими поглядами щодо збереження світової культурної спадщини”, – сказав він.

“Ми розпочали цей проект півтора роки тому з музеями з 9 країн. Наша мета – дати людям можливість нового досвіду зустрічі з творами мистецтва, а Google володіє технологіями, що дозволяють це реалізувати”.

Інтерфейс нового сервісу надає користувачу безліч можливостей – від детального розгляду творів мистецтва до вивчення історії власне музеїв та інформації про художників. Інтерактивні функції дозволяють створювати власні альбоми, ділитися ними з іншими користувачами, переходити на тематичне відео в YouTube тощо. Директор музею Версальського палацу Жан-Жак Агайон радіє з того, що Версаль став першим французьким музеєм проекту.

“Що ми від цього виграємо? Все дуже просто. Щороку Версальський палац відвідує величезна кількість туристів: близько 6 мільйонів. Однак багато людей в світі мріють побачити Версаль, але ніколи не зможуть сюди потрапити. Невідомо, чи вдасться коли-небудь приїхати у Версаль тим, хто перебуває на іншому кінці світу, де-небудь у Патагонії, Лапландії або на Далекому Сході, а цей проект дозволяє тим, хто не має можливості приїхати до Версальського палацу, побачити його.

Коли я йду Дзеркальною галереєю і намагаюся вдивитися в деталі розпису на стелі, то часто жалкую, що їх так важко розгледіти. – адже не щодня ми можемо роздивитися Дзеркальну галерею з будівельних риштувань. Art project дозволяє розглянути всі деталі цього циклу, відтворює в пам'яті важливі події правління Людовика XIV”.

Кожному з музеїв було надано можливість обрати одну з картин своєї колекції для знімання у надвисокому дозволі – до 7 млрд пікселів – за власною технологією Google. Якість такої зйомки у тисячу разів перевищує можливості цифрового фотоапарата. Третьяковська галерея, наприклад, обрала роботу Олександра Іванова “Явління Христа народу”. До Москви приїздила команда компанії зі своїм обладнанням та освітлювальною технікою – зйомки однієї картини провадились майже добу. “Реалізація виявилася дуже складною технологічно” – розповіла директор музею Ірина Лебедева. “Якщо для панорамної зйомки залів було потрібно якнайбільше світла, то для картини необхідно було забезпечити повне затемнення – ми закривали чорним полотном навіть стелю. Для нас було принциповим, щоб якість зйомки була найкращою, ми ж бо не маємо ані таких можливостей, ані технологій, і

■ музейні колекції

А. Дюрер. Дванадцятирічний Ісус серед книжників. 1506 р. Мадрид. Музей Тіссена-Борнеміси.

наданий шанс ми намагалися використати повною мірою."

За словами співробітника дирекції Ермітажу Ольги Корольової, "така технологія надвисокої чіткості – не тільки сприяє спілкуванню глядача з мистецьким твором. Рівень якості зображення також надає нові можливості фахівцям – реставраторам, мистецтвознавцям, історикам."

Автори проекту обіцяють, що сервіс тільки починає набирати обертів: не існує жодних обмежень – ані в часі, ані в кількості учасників. Те, що до числа перших не потрапили деякі всесвітньовідомі музеї, означає лише те, що з якихось причин вони не змогли взяти участь у першому етапі проекту, але вони мають всі можливості приєднатися пізніше. "Для початку треба було зупинитися на чомусь, щоб подивитися, як це буде працювати" підкреслив Маттос.

Сьогоднішні учасники також зацікавлені в розширенні своєї присутності на Art Project. Як вважає директор ДТГ, це чудовий іміджевий проєкт, що допомагає розповісти на міжнародному рівні, що собою являє Третяковська галерея. "Ми не маємо на меті підміну емоційного спілкування з оригінальними творами мистецтва новими технологіями, але, ознайомившись з такими проєктами, глядачі приходять до залів музею, вже ма-

ваний світ можуть втратити унікальні культурні цінності. Під час заворушень вандали пошкодили в знаменитому Каїрському музеї 70 експонатів. На щастя, жоден артефакт не було вкрадено. Мешканці Каїру самі встали на захист музею. Як влучно заявив тодішній Голова Вищої ради у справах старожитностей Єгипту Захі Хавасс, "Експонати захистив єгипетський народ". Але є нещодавні прецеденти втрати об'єктів світової культурної спадщини за схожих обставин. У 2003 році в Іраку після початку воєнних дій на території країни було пограбовано Національний музей у Багдаді. Всього втрачено 15 тисяч експонатів, повернути ж вдалося лише 6 тисяч.

За матеріалами сайтів: <http://www.rian.ru>,
www.russian.rfi.fr та <http://www.digit.ru>

Переклад з російської **Валентини Чешко**

Фото з сайтів: <http://www.googleartproject.com>,
<http://www.tretyakovgallery.ru>,
<http://ru.wikipedia.org>

О. Іванов. Явління Христа народу. 1837–1857 рр. ДТГ. Ліворуч: фрагмент лівого кута картини.

ючи певний бекграунд. Вони розглядають вже знайомі їм картини, більш осмислено сприймають творчий задум художника, приділяючи увагу окремим деталям" – підкреслила І. Лебедева .

На жаль, до проєкту не встигли потрапити, як було заплановано раніше, всесвітньовідомі єгипетські музеї – саме в цей час в Єгипті розпочалися масові акції протесту проти влади Хосні Мубарака, які супроводжувалися пограбуваннями й пожежами. Як результат, Єгипет і весь цивілізо-

